

Crime Scene or Event Scene?

Banagozar-Mohammadi A.¹ MD, Delirrad M.^{*2} MD

¹ Internal Medicine Department, Medical Faculty, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

² Forensic Medicine & Clinical Toxicology Department, Medical Faculty, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

Abstract

This article has not an abstract

Keywords

Crime Scene Investigation [Not in MeSH];

Event Scene [Not in MeSH];

Legal Medicine [<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh/68005554>]

---

* Corresponding Author

Tel: +98 (44) 33444591

Fax: +98 (44) 33442000

Post Address: Forensic Medicine & Poisoning Department, Ayatollah Taleghani Teaching Hospital, Kashi Street, Urmia. Postal Code: 5715974677

delirrad@umsu.ac.ir

Received: April 19, 2019

Accepted: July 11, 2019

ePublished: September 21, 2019

"صحنه جرم" یا "صحنه حادثه"؟

قالب‌گیری، اثربرداری، انگشت‌نگاری، امور رایانه، ترسیم کروکی و حسب مورد سایر کارشناسان^[3].

صحنه جرم محلی است که مجرم اقدامات خلاف قانون خود را در آن مکان انجام داده و حاوی مدارک و شواهد ارزشمندی است که برای پی‌جویی جرایم به کار می‌رود^[4]. در این میان، اصلی‌ترین وظیفه کارشناسان بررسی صحنه جرم، کشف و گردآوری انواع آثار و مدارک به‌جای‌مانده از مجرمان در صحنه جرم است که این مهم با استفاده از وسایل و تجهیزات مختلف انجام می‌پذیرد^[5]. مدیریت صحنه جرم به معنی بررسی نظام‌مند یک واقعه یا اتهام برای مشخص شدن حقیقت است که از صحنه، شروع و در دادگاه به نتیجه می‌رسد. دستیابی به مدارک به‌منظور کشف حقیقت، هدف و آرمان نهایی کارشناسان بررسی صحنه جرم است^[5, 6].

طبق ماده ۲ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ "هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است، جرم محسوب می‌شود"^[7] و برای اثبات جرم، قاضی از دلایل واضح و علمی استفاده می‌نماید که ادله اثبات جرم نامیده می‌شوند^[8]. که مطابق ماده ۱۶۰ قانون مجازات اسلامی "ادله اثبات جرم عبارت از اقرار، شهادت، قسامه و سوگند در موارد مقرر قانونی و علم قاضی است"^[7]. یعنی مجرّد علم استنباطی که نوعاً موجب یقین قاضی نمی‌شود، نمی‌تواند ملاک صدور حکم باشد^[9]. زیرا طبق تبصره ذیل ماده ۲۱۱ قانون مجازات اسلامی "مواردی از قبیل نظریه کارشناس، معاینه محل، تحقیقات محلی، اظهارات مطلع، گزارش ضابطان و سایر قرائن و امارات که نوعاً علم‌آور باشند می‌توانند مستند علم قاضی قرار گیرند"^[7]. به نظر می‌رسد قانون‌گذار نیز به این مهم توجه داشته و در تبصره مذکور از تعابیر "معاینه محل" یا "تحقیقات محلی" بهره‌جسته و اصطلاح "بررسی صحنه جرم" را به کار نبرده است؛ چرا که مطابق اصل ۳۷ قانون اساسی: "اصل، براهت است و هیچ کس از نظر قانون مجرم شناخته نمی‌شود، مگر این که جرم او در دادگاه صالح ثابت شود"^[10]. اصل براهت به‌عنوان یک اصل اساسی، ضامن آزادی‌ها و حقوق مشروع و قانونی شهروندان است و نقش بسیار مهمی در حفظ کرامت و حیثیت افراد جامعه ایفا می‌کند^[11-13].

مطابق ماده یک آیین‌نامه اجرایی حدود اختیارات، شرح وظایف و چگونگی بررسی صحنه جرم نیز "صحنه جرم محلی است که مرتکب جرم رفتار مجرمانه خود را در آنجا انجام داده است"^[3]. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در این ماده نیز از واژه "مرتکب" و نه "متهم" استفاده شده است؛ لذا به نظر می‌رسد مادامی که وقوع جرم محرز نشده باشد، نمی‌توان از اصطلاح "صحنه جرم" و بررسی آن سخنی به میان آورد. لذا منطقی به نظر می‌رسد و نگارندگان این نامه نیز پیشنهاد می‌نمایند در کشور ما نیز رویه مشابهی اتخاذ شود و به‌منظور صیانت از حقوق شهروندان و حفظ سلامت روانی جامعه و اتباع آن، به‌جای "بررسی صحنه جرم" از اصطلاح "بررسی صحنه حادثه" استفاده شود و عنوان "تیم بررسی صحنه جرم" نیز به "تیم بررسی صحنه حادثه" تغییر یابد. امیدواریم اجرایی‌شدن این

علی بناگذار محمدی MD

گروه داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

محمد دلیرراد MD

گروه پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

چکیده

(این مقاله چکیده ندارد.)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۴/۲۰

نویسنده مسئول: delirrad@umsu.ac.ir

سردبیر محترم

نگارندگان این نامه در بازدیدی که چند سال قبل از دیارتمان پزشکی قانونی دانشگاه آنکارا، پایتخت ترکیه، داشتند متوجه شدند که در آن کشور از اصطلاح "Olay Yeri Incelemesi" به معنی "بررسی صحنه حادثه" به‌جای "بررسی صحنه جرم" استفاده می‌شود^[1]. هنگامی که علت را جوینا شدیم، پاسخ قانع‌کننده بود: "چه بسا در بررسی صحنه مشخص می‌شود که فقط یک حادثه یا اتفاق رخ داده و اصلاً جرمی در کار نبوده است. بنابراین لزومی ندارد که با یک نام‌گذاری غلط به شیوه غربی‌ها، سلامت روانی شهروندان و جامعه را به خطر بیندازیم".

به‌عنوان متخصصان پزشکی قانونی عضو هیات علمی دانشگاه، جست‌وجوی جامعی در بستر اینترنت و بانک‌های اطلاعاتی آکادمیک (به زبان‌های انگلیسی، فارسی و ترکی) انجام دادیم، لیکن به مورد مشابهی از کاربرد این اصطلاح در کشورهای دیگر دست نیافتیم. به هر حال، پاسخ همسایگان ترک، اندیشه ما را متاثر و ناگزیر به نگارش این نامه به سردبیر محترم نمود.

از نظر پیشینه تاریخی، بررسی صحنه جرم به شیوه نوین از حدود یک‌صد سال پیش با تاسیس آزمایشگاه جنایی پلیس توسط دموند لوکاردر در شهر لیون فرانسه در سال ۱۹۱۰ آغاز شد^[2]. امروزه بررسی صحنه جرم یک کار تیمی است و مطابق ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی حدود اختیارات، شرح وظایف و چگونگی بررسی صحنه جرم، "گروه بررسی صحنه جرم متشکل از اشخاص مسئول و متخصصی است که وظیفه قانونی و فنی بررسی و مستندسازی صحنه جرم را به عهده دارند، شامل پزشک قانونی (در موارد قتل، خودکشی، مرگ مشکوک، ضرب و جرح و سایر موارد)، کارآگاهان و ماموران تحقیق مربوط، کارشناسان، متخصصان و تکنسین‌های بررسی صحنه جرم اداره تشخیص هویت از قبیل عکاس، تصویربردار، متصدیان

- 6- Mirzamani SM. Basic steps in crime scene investigation. Iran J Forensic Med. 2006;12(4):228-34. [Persian]
- 7- Islamic Parliament Research Center. Islamic penal code; approved 2013 [Internet]. Tehran: Islamic Parliament Research Center; 2013 [Cited 2018 Dec 31]. Available from: <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/845048>. [Persian]
- 8- Basirpour Beiragh G. The legitimacy of using evidence to prove a crime from the point of view of criminal jurisprudence. Mofid Lett. 2006;14(52):123-38. [Persian]
- 9- Sotoodeh H. Judicial authority based on judicial knowledge (proof of crime by looking at current knowledge). J Fig. 2013;20(75):136-74. [Persian]
- 10- Papan-Matin F. The constitution of the Islamic Republic of Iran (1989 Edition). Iran Stud. 2013;47(1):159-200.
- 11- Tadros V, Tierney S. The presumption of innocence and the human rights act. Mod Law Rev. 2004;67(3):402-34.
- 12- Es-haghi SJ, Sheidaei M. Public interest in criminal procedure and its challenges: an attitude toward Iranian criminal law. J Politics Law. 2016;9(5):1-14.
- 13- Firoozian Haji E. The presumption of innocence and citizenship rights and their origins. J Relig Res. 2018;1(36):165-82. [Persian]

پیشنهاد، گامی در مسیر پیشگیری از وقوع جرم و اعتلای فرهنگ عامه باشد.

منابع

- 1- İnanici MA, Çolak B, Özasan A. Crime scene investigation and role of forensic medicine specialist. Turkiye Klinikleri J Forensic Med. 2004;1(2):97-109. [Turkish]
- 2- Maze M, Stagnara D, Fischer LP. Dr. Edmond Locard (1877-1966), the Sherlock Holmes of Lyons. Hist Sci Med. 2007;41(3):269-78. [French]
- 3- Islamic Parliament Research Center. Executive bylaws on the powers, description of duties and how to investigate the crime scene [Internet]. Tehran: Islamic Parliament Research Center; 2017 [Cited 2018 Dec 31]. Available from: https://rc.majlis.ir/fa/law/print_version/1032723. [Persian]
- 4- Ghorbani E, Ghorbani A. Investigation of crime scene and crime detection from police perspective. J Detective. 2014;7(26):111-32. [Persian]
- 5- Biabani GH. Position of crime scene management in crime detection. J Detective. 2011;4(16):129-40. [Persian]